

קונטרס ענף עץ אבות

יז

מביא בפ' קדושים דף קיג ע"ב ח"ל: ודבר נחמד שמעתי מאיש אלקים הרב הקדוש מסטרעליסק זצ"ל, וכן נמצא מדבריו בס' אמרי ברכה (מס' שבת דקכ"ד ע"ב) מאת הה"צ ר' נחום מבורשטין זצ"ל. יומא דהלולא של השרף הקדוש מסטרעליסק הוא כ"ג אלול תקפ"ו.

וכה כתוב לאמור על מצבתו:

פ"ג ב"ג בחדש אלול תקפ"ו לפ"ק הרב הגדול מאור ישראל, איש חי רב פעלים מקבציאל בוצינא קדישא, חו"ט, פ"ה, ע"ה, קדוש עליון, צדיק האמתי ורבים השיב מעון איש אלקים קדוש הוא מו"ה אורי במו"ה פנחס, תנצב"ה.

את מקומו ירש תלמידו האהוב עליו כנפשו הרב הצדיק הקדוש רבי יהודה צבי מסטרעטין זצ"ל שממנו נשתלשלה שלשלת החסידות דסטרעטין.

חותנו של הרה"צ הקדוש רבי אורי מסטרעליסק היה הרה"ק ר' יעקב קאפיל שהיה חד מבני היכלא קדישא של רבינו הקדוש הבעש"ט זצוק"ל, והיה נקרא ר' קאפיל חסיד, והוא אבי רבן של בני ישראל הרה"צ ר' מנחם מענדיל מקאסוב זצ"ל, מחבר הספר "אהבת שלום" עה"ת. ובספרו הנז' פ' ראה מביא חרוש אחד מאביו ז"ל על הנוסח ברכת המזון שאנו מתפללין, ונא אל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם. ר' יעקב קאפיל קבע מושבו בעיר קולומיאה ומשמה העתיק דירתו לעיר טיסמיניץ ונתבקש שם בישיבה של מעלה ט"ו אלול תקמ"ז. ועיין בספר "זכרון לראשונים" (קולומיאה תרע"ד) ושם בעמוד 35 מביא נוסח מצבתו, וכה חרות שמה:

תקמ"ז לפ"ק, פה נחצב קבר ללינה, בוא יבוא צדיק ברינה הרבני המופלא מו"ה יעקב קאפיל ב"ר נחמיה פיבל, נפטר יום ד' ט"ו אלול.

אביו ר' נחמיה פייביל היה בן הרב הגביר מוה"ר יעקב קאפיל קאמיאל ז"ל מקולומיאה, אשר היה מילדי וממגורשי עיר שנייטוך במדינת אשכנז והתייחס את עצמו לנכד רבינו עובדיה מברטנורה ומגוע חסידי וחכמי פרויניצא.

אשת הרב יעקב קאפיל חסיד מרת חיה ע"ה בת דודו הרה"ח הגביר ר' זלמן אחי ר' נחמיה פייביל הנז' ואשת ר' זלמן מרת בלימה ע"ה היתה בת בנו של הגאון רבינו דוד הלוי אבד"ק אוסטראה לבוב בעל הט"ז וחתן הגאון רבינו יואל סירקיש בעל ה"ב"ח. אשת ר' יעקב קאפיל נפטרה בעיר קולומיאה, ועיין בס' זכרון לראשונים הנז' מאת הרב חיים צבי תאומים שמעתיק בספרו הנז' עמוד 36 נוסח מצבתה, וכה חרות:

תקל"ה לפ"ק, פ"ג אשה צנועה מרת חיה ב"ר זלמן אשת ר' קאפיל חסיד, נפטרה י"ג אייר, תנצב"ה.

ועיין בס' אבן שתיה (מונקאטש תר"צ) מאת הה"ג ר' חיים כהנא מסעליש ושם במערכה ראשונה עמוד יז מרחיב עליו הדיבור.

ו. בית מיקולייאב-פרעמישלן

א"ז הרה"צ ר' אברהם לאנדמאן מבילקאמין נשא לאשה את הצדקת יראת ה' מרת צינא בתו של הרב הצדיק הקדוש רבי חיים אברהם רעדליך בן הרה"ק ר' שלמה חתן הרה"ק ר' ארון לייב מפרעמישלן.

הרה"ק רבי חיים אברהם ממיקוליאוו היה מצדיקי הדור וממנהיגיו, אלפים הלכו לאורו והסתופפו בצלו. היה איש מופת, עובד ה' בתמימות, כל ימיו ישב בתענית ובסיגופין, את כספו פיזר לצדקה ומימיו לא לנה פרוטה בביתו. בין חסידיו היה איש עשיר גדול ששלח אליו סכומים עצומים לפרנסתו.

החסידים מספרים שלימים ירד העשיר מנכסיו ובא לרבו ממיקוליאוו לתנות את צרותיו ולבקש ממנו שיתפלל בעדו. ר'

הצדיק ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים אבד"ק סיגט מח"ס ייטב לב ועוד. (ב) הגאה"צ ר' צבי הירש פרידמאן אבד"ק ליסקא מח"ס אך פרי טוב עה"ת. (ג) הגאה"ק ר' יחזקאל האלברשטאם זצ"ל אבד"ק שינאווא מח"ס דברי יחזקאל ועוד.

הרב הגאון הצדיק ר' משה טייטלבוים השאיר אחריו ברכה בספריו הרבים שהאירו ארצות התבל: (א) ספרו הגדול שו"ת "השיב משה" על ד"ח שו"ע סדרו והכינו נכדו ותלמידו החביב הגאון ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים אבד"ק סיגט ובתוכו תשובות לגדולי חכמי דורו. לחתנו הגאון בעל ארי' דבי עילאי או"ח סימן יג, להגאון בעל חתם סופר או"ח סימן טו. בסימן ד באמצע התשובה כתב: והנה באגרת הראשונה שכתב הגאון מליסא אלי, רואים אנו שהי' לו חליפת דברים אתו בעניני הלכה. בירד סימן כט מוצאים אנו חד לחסידותו של הגאון בעל ישמח משה, שכותב שם: אך בהיותי כאן פה ק"ק קאלבסוב וחייתי משובתי שבת אצל הרב הקדוש האלקי הגאון החסיד האמתי אבד"ק הנ"ל (הוא הצדיק הק' הר' אברהם יהושע העשל אבד"ק אפטא בעהמח"ס אוהב ישראל) חאה"ע? סימן ס תשובה ארוכה להגאה"ק ר' מנחם מענדיל אבד"ק לינסק וקנו של הגאה"ק מראפשיץ. על התשובה הזאת נדפסו הגהות והערות בסוף הספר ייטב פנים מהגאון ר' נתן ליברמן מקליין ווארדיין מח"ס אמרי דעת על משניות אה"ע? סימן סג להגאון ר' שמואל וואלקינפלד אב"ד פוזנא מח"ס שו"ת בית שמואל אחרון. חלק חו"מ סימן צה"צ תשובות בינו ובין הגאון בעל ישועות יעקב מלבוב. (ב) ישמח משה עה"ת דרושים נחמדים בדרך פרדס נדפס כמה פעמים. (ג) ישמח משה על ג"ך, (ד) ישמח משה על אגדות הש"ס, (ה) תפלה למשה פירוש יקר ונחמד על תהלים עם רש"י ומצודות נדפס בראשונה בלבוב תרל"ח ואח"כ כמה פעמים.

ה. בית סטרעליסק

א"ז הרה"צ ר' יחיאל אשכנזי זצ"ל היה חתן הרה"ק ר' אברהם לאנדמאן זצ"ל מעיר בילקאמין שנקטף בימי עלומיו בחיותו בן י"ט שנה. הוא היה בנו של הרב הצדיק שהיה מפורסם בקדושתו רבי נחום לאנדמאן הארמ"ר מבילקאמין שמאות חסידים הסתופפו בצל קורתו ולמדו ממנו עבודת ה'. הוא היה בן הגאון הקדוש אספקלריא המאירה מרן צבי לאנדמאן זצ"ל אבד"ק קיטוב אשר היה חתן הרב הגאה"ק אור ישראל וקדושו מרן אורי קלוגהויפט זצוקלה"ה, אשר היה ראש לשלשלת החסידות מסטרעליסק. כשהיה ילד הצטיין למופת בשקדנותו ובפדישתו מדרכי העולם. הוא נולד לאביו ר' פנחס בעל מלאכה פשוט וירא אלקים. הוא נולד לאמו על פי הבטחת המגיד הקדוש ר' בעד ממעזריטש זצ"ל שתלד בן שיהיה אור המאיר לעולם. היה תלמידו המובהק של הרה"ק אור עולם רבי שלמה מקארלין זצ"ל. הצטיין בכח תפילתו שנאמרה מתוך להט וסערת הנפש. משום כך קראוהו ר' אורי השרף, כי תפילתו היתה בהתלהבות פנימית עצומה ובדבקות עליונה, ורבבות נסעו אליו להשתתף בתפילתו שעודרה אותם למעשים טובים. אמרו עליו שהיה גאון בתורת הנגלה, וידע את הרמב"ם ונושאי כליו בעליפה. את חסידיו חונן לעבודה שבלב ולביטול תאות הכסף, וידוע היה שבין חסידיו לא היה אף חסיד אחד שהיה אמיד.

תלמיד אחד היה לו בעיר לבוב ושמו היה ר' זאב וואלף (קראו לו ר' וואווסטש) שיינבלום, והוא הוציא לאור ספר "אמרי קדוש", שבו כונסו דברי תורתו ומעשיו המופלאים. אחרי כן נדפס ע"י הרב ראובן מרגליות ספרי אמרי קדוש השלם, לקט דבריו של ר' אורי השרף מסטרעליסק בעיר לבוב.

הגאון הקדוש ר' יצחק אייזיק מקאמארנא זצ"ל בספרו הבהיר "עשירית האיסוף" על תורת כהנים (לעמבערג תרס"ו)

חיים אברהם הקשיב לדבריו, וכשגמר העשיר לשעבר מלדבר, הוציאת הרבי ממגירת שלחנו את כל הסכום שקיבל מאותו עשיר מיום ששלח אליו תרומותיו עד ליום שירד מנכסיו, והושיט לו צרור הכספים שהסתכם בסכום גדול. אלה היו אותם הכספים שהחסיר שלח לרבו בסדיון נפש במשך כל תקופת עשרו. הרבי לא השתמש בהם, כי ראה ברוח קדשו שיבואו ימים שאותו חסיד בעצמו יודקם להם.

הניח אחריו דור ישרים יבורך. חתנו היה הרה"צ הקדוש רבי מנחם מענדל אייכנשטיין זלה"ה בן מדינת הרה"ק אור ישראל מהרי"א מזידיטשוב זצוק"ל, ונפח בשמותו עריץ סיון תר"י לפ"ק, וראה בשו"ת נחלה לישראל מאת הגאון ר"מ היבנער אבד"ק גינוזב בהקדמתו לס' שער בת רבים אות יח, שמביא ממנו דברי תורה, ובס' עשר עטרות מערכת ו מאת הרב ישראל בערגער מבוקארעשט ז"ל מובא הרבה דברים יקרים ממנו. הוא נאסף אל עמיו ביום ב' דחודש פסח תרל"א, וכה חזות על מצבתו:

כתר ש"ט ב' בחודש פסח תרל"א, נפטר איש ירא אלקים, הרב החסיד ועניו, עבד ה' מנעוריו ורבים השיב מעון, דובר אמת בלבבו, אוהב צדקה ומשפט אמת, פור נתן לאביונים, בוצינא קדישא מוה"ר **חיים אברהם בהרב החסיד בריק מוה"ר שלמה** זלה"ה, תנצב"ה.

אא"ז הרה"צ מוה"ר חיים אברהם ממיקוליאב היה חתנו של הרה"ק הצדיק המפורסם בדרו רבי מאיר מפרעמישלאן זצוקלה"ה והיה נודע כאיש הפלא וגלוי עינים. הוא ראה הכל ואף הרבה גלויות מה שראה. היה בעל רוח הקודש וגדול בתורה, והיה עמקן בחסידות וחכם בהיות העולם. הוא חי בעניות גמורה, וברשותיו תובע עושר לצדיקי הדור, שמו יצא כפועל ישועות, ואלפים נסעו אליו לקבל ברכה מפיו.

רבי מאיר מפרעמישלאן נולד לאביו הרה"צ ר' ארון לייב, בנו של הרה"צ אור ישראל וקדושו ר' מאיר הגדול מפרעמישלאן זצ"ל, תלמידו של רבינו הקדוש הבעש"ט זצוקלה"ה, והוא היה בנו של אור מופלא צדיק יסוד עולם סמיר ונעלם רבינו יעקב שהיה בנו של הקדוש והטהור, חסידא ופרישא ר' דוד זצ"ל, שהיה בנו של העיר וקדיש מן שמאי רבינו משה השרף זצ"ל שהיה נצר משרשו של גאונים וצדיקים מאורי עולם, ואמרו עליו שמימי בית שני לא פסקו מהמשפחה דור אחד דור בעלי רוח הקודש ומהם היה רבינו הקדוש והטהור חד מתקופי קדמאי בעלי התוספות רבינו יעקב ממרוש (מקורביל) שעיל בד סליק לעילא ושאלו שאילתא מן שמאי, השיבו לו על כל שאלותיו וקצת מהם נשארו בספר "שו"ת מן השמים" שנדפס כמה פעמים ולאחרונה במוסד הרב קוק בעיה"ק ירושלם תשי"ז בתוספת תשובות מכתב יד עם הערות חשובות מאת הרב הגאון ר' ראובן מרגליות זצ"ל.

על מעריציו של הרה"צ ר"מ מפרעמישלאן נמנו הגאונים רבי יוסף שאל הלוי נאטאנזאן ורבי שלמה קלוגר מבראד, וקשר ידידות היה בינו ובין הגאון מוהרש"ק מבראד אשר קשר עליו מספר מר כעל אחד מצדיקי הדור בספר "עין דמעה" שהר"ל בזאלקווא שנת תר"י. רבי מאיר מפרעמישלאן היה אומר עליו: רבי שלמה קלוגר רבה של בראד לבו כל כך חם, עד שגפרור הנוגע ללבו מיד האש אחזת בו והשלהבת עולה מאליה, ועיין בשו"ת טוב טעם ודעת מהדורא תליתיאי ח"ב סימן קיד תשובה להרה"צ ר' מאיר מפרעמישלאן זלה"ה בענין טוין בחוסי צמר גפן לטליתים מפני שדומין לפשתן ויש חשש מראית עין, טעם אחת כתב הרב הצדיק רבי מאיר מפרעמישלאן זצ"ל לתנאן ר' שלמה קלוגר מבראד, שרצונו להתראות אתו, ונתוועדו שניהם בכפר אחד סמוך לזלוטשוב, כאשר בא לאותו כפר, התאכסן הצדיק ר' מאיר בבית אחד והגאון מוהרש"ק בבית אחר. שלח הצדיק ר"מ את הגבאי שלו לשאול את הגאון מוהרש"ק שיאמר עפ"י דין תורה מי מהם צריך לילך להקדים שלום לחבירו מאחר ששניהם כאן אורחים, והשיב הגאון מוהרש"ק כי

על פי התורה צריך הצדיק ר' מאיר ללכת להקדים לו שלום, עשה כן הצדיק והלך לקבל פני הגאון, אח"כ שאל ממנו למקורה של הלכה זו, והשיב ר' שלמה: דבר זה מקורו בתורה: "ויצא משה לקראת חותנו וישאלו איש לדעתו שלום", ופירשי' ז"ל וכן הוא במכילתא: מי הקדו איש? זה משה, והנה שם במדבר היו שניהם משה ויתרו בדרך, ולמה הקדים משה לשאול לשלום יתרו? כסבור אני מפני שיתרו הלך מרחק רב ממדין ועד מדבר סיני, ומשה דרך קצרה, לכן שאל משה תחילה בשלום יתרו, ובכן, אני נסעתי מרחק רב מבראד, וכבודו נסע רק איזה פרסאות מעירו, ע"כ מגיע לו להקדים שלום, ואחר אשר המתקו סוד יחדיו על כמה ענינים לפני פרידתם אמר הצדיק ר' מאיר: כתוב בתורה, "ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם יין והוא כהן לא"ל עליון", כששני צדיקים מתוועדים יחד, כל אחד מתדבק בקדושת השני ונכללים יחד, והנה אברהם היה עוסק תמיד במצוות הכנסת אורחים, וביתו היה פתוח לרווחה לכל עוברי דרך, ומלכי צדק הוא שם, ישב בבית מדרשו והנה בתורה, וכשנודמנו יחד למד כל אחד מידתו של חבירו, חתו שאמר הכתוב: "ומלכי צדק הוציא מאת אברתם לחם ויין, מידת פרנסת עניים בכל צרכיהם, והוא, כלומר אברהם הוציא מאת שם מידת כהן לא"ל עליון, לעבוד בקדש וללמוד תורה יומם ולילה.

דברי תורה בשם הצדיק ר' מאיר מפרעמישלאן הובאו בספר דביד הזהב מהרה"צ מיאשניצא בפ' בהעלותך ובפ' עקב, ובספר אור אליהו מהגאון ר' אלי' תארשאוסקי אב"ד דרוזוביץ דף קצח ע"ב, ובספר קב ונקי עה"ת (מונקאטש תרס"ז) מאת חתנו הרה"ק ר' יחיאל מיכל מגלינא זצ"ל, ושם בפ' מקץ מביא בשם חותנו ד"ת ועוד בהרבה ספרים חסידים קדושים, זכתה העיר פרעמישלאן שתנוצח שמה לעולמי עד, בהקרא עליה שם הצדיק ר' מאיר מפרעמישלאן, והיא היתה העיר המרכזית בחולדות החסידות וממנה שאבו מבאר מים אלפי חסידים שבאו מקרוב ומרחוק לשמוע את תורותיו, ובאמדותיו אמרי דעת וחכמה היה משיב רבים מעון.

כתר ש"ט עריץ סיון תר"י לפ"ק נפטר איש ירא אלקים

הרב החסיד ועניו עבד ה' מנעוריו ורבים השיב מעון, דובר אמת בלבבו, אוהב צדקה ומשפט אמת, פור נתן לאביונים בוצינא קדישא מוה"ר **מאיר זלה"ה בהרב החסיד בוצינא קדישא מוה"ר אהרן אריה זלה"ה, תנצב"ה.**

2. בית טויבש

אמור"ר הרב הגאון שושילתא דדהבא, מוה"ר יואל אשכנזי שליט"א נשא בשנת תר"צ את אמונה היקרה בנשים אשה יראת ה' היא תתהלל מרת רבקה ע"ה שהיתה בתו של הרב הגאון הגדול מגדולי היחס מוה"ר שמואל שמעלקא טויבש זצ"ל, רב ואב"ד בעיר מלאה חכמים וסופרים יאסי, ר' שמעלקא טויבש עוד משחר ילדותו ניכרו בו כשרונות עצומים, ורבים ראו שלגדולות נוצר, היתה לו תפיסה מהירה ודריפה ורצון עז ללימוד, ושם לילות כימים לשקוד על לימודי התורה בהתמדה נפלאה, לאחר פטירתו של אביו הרב הגאון מוה"ר אורי שרגא פייבל טויבש, שהיה למעלה מארבעים שנה רואה לעדת צאן מרעיתו בעיר יאסי, מילא בנו הנז' את מקומו ברכנות, הוא ניהל את עדתו בחכמה ובתבונה וקנה לו שם גדול בין גדולי הרבנים בתקופתו, תשובות ארוכות אליו בשו"ת "שאלת שלום" מהד"ר סימן רלא, שו"ת "חיים של שלום" ח"א סימן פד, שו"ת "אורי וישעי" לאביו הגאון ז"ל סימן קיט, ובשו"ת "בית דוד" להגאון ר' זאב וואלף לייטר אב"ד פייטסבורג סימן א, סימן פח וסימן קעט.